

Onderwerp: Gastvrij Schiermonnikoog – 10 pijlers voor toeristisch beleid

Schiermonnikoog, 18 februari 2020

Aan de Gemeenteraad

Vooraf

Deze visie voor toeristisch beleid stond eigenlijk een jaar geleden op de agenda voor de gemeenteraad. Toen kregen we te maken met corona en kwam het toerisme nagenoeg helemaal stil te liggen. Eens te meer bleek dat we als eiland en gemeenschap grotendeels afhankelijk zijn van het toerisme. Het college was van mening dat het toen niet gepast was de visie aan de gemeenteraad voor te leggen. Nu we een jaar verder zijn en een duidelijke verbetering is van de situatie willen we graag de draad weer oppakken.

Inleiding

Een van de actiepunten in het startdocument 2018-2022 'Samen aan de Slag' is het opstellen van een visie over de toeristische toekomst van het eiland, met als doel het 'vasthouden van minimaal 300.000 gasten op jaarbasis'. Daarbij worden een aantal uitgangspunten benoemd:

- Uitbreiding hiervan niet zoeken in hoogseizoen, maar in seizoensverbreding;
- Stimuleren evenementen voor specifieke doelgroepen, passend bij de tijd van het jaar (zoals November Wandelmaand en het Internationale Kamermuziekfestival);
- Samen met Natuurmonumenten kijken naar nieuwe, recreatieve mogelijkheden;
- In de promotie van ons eiland meer gebruikmaken van onze status als Nationaal Park en de ligging in het Werelderfgoed Waddenzee;
- Medewerking verlenen aan het nieuw te bouwen informatiecentrum;
- Bepalen van huidige beddenaantal en bepalen of en waar sprake is van terugloop.

Deze punten krijgen een plek in de nu voorliggende notitie.

Voor het opstellen van een visie op het toerisme zijn vier partijen met elkaar in gesprek gegaan, t.w. Gemeente Schiermonnikoog, VVV Schiermonnikoog, Schiermonnikogers Ondernemers Verbond en Natuurmonumenten. Het resultaat van hun gezamenlijke zoektocht heeft geleid tot de formulering van een aantal gedeelde basiswaarden die partijen willen gebruiken om hun beleid, koers en beslissingen op te gaan baseren.

Het is geen stuk geworden waarin binnen strakke kaders staat wat wel of niet mag. We weten ten slotte niet welke vragen of initiatieven zich in de (nabije) toekomst zullen aandienen. Om desondanks voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen, zijn in het nu voorliggende stuk een aantal uitgangspunten geformuleerd; de 10 pijlers. Deze pijlers komen voort uit wat partijen zien als de kernwaarden van het eiland en bevatten uitgangspunten waarover de partijen het eens zijn.

Het formuleren van uitgangspunten sluit aan bij de denkwijze die ook wordt gehanteerd bij de nieuwe omgevingswet; meer flexibiliteit, maatwerk en in overleg kijken naar wat mogelijk is. Vanuit die optiek wordt in een structuurvisie bijvoorbeeld niet langer precies aangegeven wat waar ontwikkeld gaat worden, maar worden er veel vaker slechts richtlijnen gegeven: ambities waar ontwikkelingen aan moeten voldoen. Burgers en bedrijven bepalen vervolgens samen met gemeenten hoe ze aan die ambities gaan voldoen.

Inzet van de samenwerkende partijen

Er is gezocht naar een goed evenwicht tussen de belangen van de diverse bewonersgroepen, ondernemers en organisaties op het eiland en de wensen van gasten. Partijen willen door het jaar heen

voldoende gasten op ons eiland verwelkomen om de lokale economie draaiende te houden en daarmee alle voorzieningen in stand te houden (leefbaarheid!) maar ook de aantrekkelijkheid en 'eigenheid' van Schiermonnikoog beschermen.

Uitgangspunt:

- Bereiken van evenwicht tussen belangen van:
 - Diverse bewonersgroepen
 - Ondernemers
 - Gasten
- Bereiken van evenwicht tussen:
 - voldoende gasten voor sterke lokale economie en behoud voorzieningenaanbod (leefbaarheid) enerzijds
 - beschermen aantrekkelijkheid/eigenheid anderzijds

Dit vraagt om:

- Keuzes maken en compromissen sluiten
- Geven van een denkrichting voor de kant die we gezamenlijk op willen
- Formuleren van een basis voor het nemen van besluiten over initiatieven voor:
 - Gemeente
 - Ondernemers
 - Organisaties

Proces

In de eerste maanden van 2019 is een eerste notitie over de 10 pijlers opgesteld. Deze pijlers zijn een resultaat van gesprekken tussen Gemeente Schiermonnikoog, VVV Schiermonnikoog, Schiermonnikoger Ondernemers Verbond en Natuurmonumenten. Deze partners hebben elkaar gevonden in de richting die ze als eiland willen inslaan met het toeristisch beleid. De partners willen de uitgangspunten van de tien pijlers bij (beleids)beslissingen voorop stellen.

In juni 2019 zijn de pijlers gepresenteerd aan uw raad en toen is ook afgestemd om inwoners en gasten bij de notitie te betrekken via een expositie en raadpleging van de achterbannen via ledenvergaderingen.

In juli en augustus is er in de hal van het gemeentehuis een expositie ingericht met verbeeldingen van de pijlers in de vorm van tien tekeningen. Zo konden inwoners en gasten op een voor hen geschikt moment de pijlers voor het toeristisch beleid op Schiermonnikoog bekijken en erop reageren. Bij de expositie lag een boekje klaar met daarin de volledige notitie en een reactieformulier waarmee iedereen zijn/haar mening kon geven. In de nieuwsbrief is verschillende keren aandacht besteed aan de mogelijkheid mee te denken via de expositie. Er zijn meer dan 150 boekjes opgehaald en in de periode juli-september zijn er 47 reacties binnengekomen. Deze reacties zijn samengevat in een geanonimiseerde tabel (zie bijlage 2).

Daarnaast is de notitie via ledenvergaderingen besproken met de achterbannen van VVV en SOV. Natuurmonumenten heeft de notitie besproken met de Werkgroep Beheer.

Verwerking reacties

In de reacties worden kritische punten benoemd en suggesties gedaan, maar ook veel positieve opmerkingen gemaakt, bijvoorbeeld over de vorm van de notitie, de manier waarop het proces was ingestoken en het betrekken van de inwoners. Wat ook uit de reacties naar voren kwam, is dat er vragen leefden over de verdere procedure, de status van het stuk en het vervolg. Hierop is ingegaan bij de ontvangstbevestiging die alle indieners kregen en in de nieuwsbrief.

De opgehaalde inbreng van burgers, gasten en achterbannen is besproken door de samenwerkende partijen. Op punten heeft dit geleid tot aanpassingen in de nu voorliggende notitie. Zo zijn de kernwaarden nader omschreven en wordt er dieper ingegaan op het evenwicht tussen rust & natuur enerzijds en economie anderzijds. Het besef dat leeft om 'de kip met de gouden eieren' niet te slachten heeft meer nadruk gekregen. Ook wordt er ingegaan op het belang van toerisme en verhuur in het behoud van voorzieningen en de daarmee samenhangende leefbaarheid. Verder zijn onderwerpen als personeelshuisvesting en personeelstekorten toegevoegd en woorden als oubollig, hip en smoel

geschrapd. Tot slot is er gekozen voor de nieuwe titel: Gastvrij Schiermonnikoog – 10 pijlers voor toeristisch beleid.

Hoe nu verder?

De op bovenstaande punten aangepaste, nieuwe, versie ligt nu voor ter besluitvorming (zie bijlage 1). Er is bewust voor gekozen om in de notitie geen nadere inkleuring te geven aan de pijlers. Partijen en achterbannen kunnen zelf hun speerpunten uit de pijlers halen en daarmee aan de slag gaan in hun (beleids)stukken en bij toekomstige beslissingen. Ter aanvulling kan nog wel worden gezegd dat er in de toekomst (mogelijk) een aantal onderzoeken worden uitgevoerd die aansluiten bij de geformuleerde pijlers en/of een bijdrage kunnen leveren aan de invulling ervan:

Onderzoek personeelshuisvesting

De ondernemers van de Friese Waddeneilanden willen een gedegen inzicht in de huisvestingsbehoefte voor personeel. Vanuit het eilandbrede MKB-overleg hebben de ondernemersverenigingen daarom de handen ineen geslagen voor een project waarin onderzoek is gedaan naar de behoefte aan (tijdelijke) huisvesting voor personeel op alle eilanden. Het ging daarbij om vragen als:

- Hoeveel en wat voor soort woonruimte is er nu en in de toekomst nodig?
- Voor welke doelgroep en bij welke sectoren?
- Voor welke periode (seizoen en werktijden)?
- Wat zouden permanente en/of tijdelijke oplossingen kunnen zijn?

Omdat de eilandgemeenten ook geïnteresseerd zijn in deze informatie is er een projectgroep samengesteld met vertegenwoordigers van de ondernemersverenigingen en de ambtenaren EZ, R&T. Het onderzoek is in 2020 uitgevoerd en de ondernemersverenigingen hebben het eindrapport begin dit jaar ontvangen. Het college gaat met de ondernemersvereniging in gesprek over de uitkomsten van het onderzoek.

Bewonersonderzoek naar leefbaarheid en toeristische druk

In tijden dat, naast de positieve effecten van toerisme, ook steeds meer aandacht wordt gevraagd voor balans en leefbaarheid, is het voor de eilanden van belang om inzicht te krijgen in hoe inwoners het toerisme, de toeristische druk, de baten en de lasten, ervaren en welke specifieke ideeën en wensen zij hebben. Om hierin meer inzicht te krijgen willen de eilanden hiernaar gezamenlijk onderzoek doen.

Inventarisatie beddenaantallen

In de notitie komt aan de orde dat het aantal bedden voortdurend aan verandering onderhevig is. Ook worden niet alle woningen met een recreatieve bestemming nog verhuurd omdat eigenaren de woning vaker alleen voor eigen gebruik benutten. Het is daarom van belang om het beddenaantal te monitoren. Dit kan echter niet zonder eerst een nulmeting te doen door het huidige beddenaantal nauwkeurig in kaart te brengen. Dit overzicht is in 2020 opgesteld.

Voorstel

De notitie Gastvrij Schiermonnikoog – '10 Pijlers voor toeristisch beleid' vast te stellen en de uitgangspunten van de tien pijlers te gebruiken als kader voor beleid en besluiten.

Bijlagen bij dit raadsvoorstel:

1. Gastvrij Schiermonnikoog- 10 pijlers voor toeristisch beleid
2. Reacties op inspraakversie pijlers

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,

de secretaris,

de burgemeester,

R. Thedinga

I. van Gent